

Satversmes tiesā izskatītās lietas, kurās pieteikumu iesniegusi Rīgas apgabaltiesa

1. Lieta Nr. 2019-37-0103

Lietā apvienoti divi Rīgas apgabaltiesas, Rīgas rajona tiesas, Zemgales rajona tiesas, Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas, Kurzemes rajona tiesas, Vidzemes rajona tiesas, Vidzemes apgabaltiesas un Zemgales apgabaltiesas pieteikumi par Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmās daļas (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam) atbilstību Satversmes 64. un 105. pantam un Ministru kabineta 2016. gada 9. februāra noteikumu Nr. 85 “Dabaszāzes piegādes un lietošanas noteikumi” (turpmāk – MK noteikumi) 98. punkta, 99.2. apakšpunkta un 100. punkta atbilstību Satversmes 64. un 105. pantam un Enerģētikas likuma 42.³ panta pirmajai daļai (redakcijā, kas bija spēkā līdz 2016. gada 7. martam).

Apstrīdētā Enerģētikas likuma norma noteica – ja enerģijas lietotājs ir pārkāpis noteikumus par dabaszāzes piegādi un lietošanu, kā rezultātā ir samazināts uzskaitītais dabaszāzes patēriņa apjoms vai radīta iespēja dabaszāzi patērēt bez maksas, patērētājam jāsamaksā energopāgādes komersantam par izlietoto dabaszāzi, kā arī jāsamaksā kompensācija. Apstrīdētie Ministru kabineta noteikumu punkti noteica kārtību, kādā energopāgādes komersants nosaka faktiski patērētās dabaszāzes daudzumu, kā arī kompensācijas aprēķināšanas kārtību. Noteikumu 98. punktā faktiski bija dublēta apstrīdētā Enerģētikas likuma norma un noteikts enerģijas lietotāja pienākums samaksāt par izlietoto dabaszāzi un samaksāt kompensāciju. Noteikumu 99.2. punkts noteica, ka patērētais dabaszāzes apjoms māsaimniecības lietotājam aprēķināms, ņemot vērā lietotāja dabaszāzes iekārtu maksimālo iespējamo dabaszāzes patēriņu stundā vai sistēmas operatora apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktās dabaszāzes diferencētās patēriņa normas. Savukārt noteikumu 100. punkts noteica, ka kompensācija aprēķināma, reizinot faktiski patērētās dabaszāzes daudzumu dabaszāzes tirdzniecības tarifu divkārsā apmērā.

Pieteikumu iesniedzējas norādīja, ka to izskatīšanā ir vairākas civillietas, kurās celta prasība, pamatojoties uz apstrīdētajām normām. Norādīja, ka apstrīdētais Enerģētikas likuma pants aizskar indivīda tiesības uz jau iegūtu īpašumu un pakļau

viņu pienākumam veikt nesamērīgi lielus maksājumus, savukārt apstrīdētie Ministru kabineta noteikumu punkti pēc savas būtības paredz nesamērīgi lielu līgumsodu.

Satversmes tiesa 2020. gada 28. septembra spriedumā norādīja, ka apstrīdētā likuma norma attiecas uz enerģijas lietotājiem: mājāsaimniecības lietotāju un lietotāju, kas nav mājāsaimniecības lietotājs. Izbeidza tiesvedību lietā, ciktāl tā attiecas uz mājāsaimniecības lietotāju, jo šāds prasījums jau ticis izlemts citā lietā (Nr. 2019-37-0103). Atzina apstrīdēto Enerģētikas likuma pantu par atbilstošu Satversmes 64. un 105. pantam, ciktāl tas attiecas uz lietotāju, kas nav mājāsaimniecības lietotājs. Apstrīdētos Ministru kabineta noteikumu punktus atzina par atbilstošiem Satversmes 64. un 105. pantam, ciktāl patērētās dabasgāzes daudzums nosakāms, pamatojoties uz faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu līdzīgos apstākļos līdzīgā laikposmā. Atzina par neatbilstošiem Satversmei apstrīdētos Ministru kabineta noteikumu punktus, ciktāl patērētās dabasgāzes daudzums nosakāms, pamatojoties uz enerģijas lietotājam atļauto maksimālo dabasgāzes patēriņu stundā vai enerģijas lietotāja dabasgāzes iekārtu maksimālo iespējamo patēriņu stundā, vai energoapgādes komersanta apstiprinātajā norēķinu kārtībā noteiktajām diferencētajām patēriņa normām. Atzina par neatbilstošiem Satversmei apstrīdētos Ministru kabineta noteikumu punktus, ciktāl kompensācijas apmērs nosakāms, reizinot tajos paredzētajā kārtībā noteikto patērētās dabasgāzes daudzumu ar dabasgāzes tirdzniecības tarifu divkārsšā apmērā.

Rezumējot – Satversmes tiesa atzina enerģijas lietotāja, kas nav mājāsaimniecības lietotājs, pienākumu norēķināties par nelikumīgi patērēto dabasgāzi, tās daudzumu nosakot, pamatojoties uz faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu līdzīgos apstākļos līdzīgā laikposmā. Atzina par Satversmes 64. un 105. pantam neatbilstošu apstrīdētajos normatīvajos aktos noteikto kārtību izlietotās dabasgāzes apjoma un kompensācijas apjoma noteikšanai.

2. Lieta Nr. 2020-05-01

Lieta ierosināta pēc Rīgas apgabaltiesas pieteikuma par Civilprocesa likuma 37. panta pirmās daļas, ciktāl tā neparedz par apelācijas sūdzību iemaksātās valsts nodevas atmaksu gadījumā, kad tiek atteikts pieņemt apelācijas sūdzību, atbilstību Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Pieteikuma iesniedzēja norādīja, ka apstrīdētajā normā norādīti gadījumi, kad valsts nodeva atmaksājama pilnīgi vai daļēji, taču gadījums, kad apelācijas sūdzību atteikts pieņemt, jo dokuments neatbilst izvirzītajām formālajām prasībām, normā nav iekļauts. Pieteikuma iesniedzēja atsaucās uz Civilprocesa likuma 37. panta pirmās daļas 2. punktu, kurš noteic, ka valsts nodeva pilnīgi vai daļēji atmaksājama, ja tiesa atsakās pieņemt pieteikumu. Norādīja, ka personas, kuru pieteikumus atteikts pieņemt, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 37. panta pirmās daļas 2. punktu, atrodas savstarpēji salīdzināmos apstākļos ar personām, kuru apelācijas sūdzības atteikts pieņemt, jo tās neatbilst formālām prasībām, un ka pret šīm personu grupām pastāv atšķirīga attieksme. Norādīja, ka prasības pieteikuma pieļaujamības izvērtēšanā tiesai jāiegulda vairāk darba nekā pārbaudot apelācijas sūdzības atbilstību formālajām prasībām, tomēr, atsakot pieņemt prasības pieteikumu, valsts nodeva ir atmaksājama, savukārt, atsakot pieņemt apelācijas sūdzību, – ne. Lūdza izvērtēt, vai apstrīdētā norma atbilst Satversmes 91. panta pirmajā teikumā nostiprinātajam vienlīdzības principam. Pieteikuma iesniedzēja norādīja, ka tās izskatīšanā ir civillietā, kas ierosināta pēc personas blakus sūdzības par pirmās instances tiesas lēmumu, ar kuru atteikta par apelācijas sūdzības iesniegšanu samaksātās valsts nodevas – 4025,48 *euro* – atmaksāšana. Norādīja, ka tiesības atcelt pārsūdzēto lēmumu būtu vienīgi tad, ja apstrīdētā norma tiktu atcelta un atzīta par spēkā neesošu ar 2019. gada 3. septembri, proti, datumu, kad pārsūdzētais lēmums pieņemts.

Ar Satversmes tiesas 2020. gada 16. jūlija spriedumu apstrīdētā norma atzīta par atbilstošu Satversmei. Tiesa secināja, ka pieteikuma izsniedzējas izskatīšanā esošajā civillietā apelācijas tiesvedību atteikts ierosināt, jo persona, kura iesniedza apelācijas sūdzību, nebija tam pilnvarota. Atzina par pamatotu Saeimas argumentu, ka izņēmumi nav piemērojami paplašināti un likumdevēja noteiktie konkrētie gadījumi nav interpretējami paplašināti un piemērojami pēc analogijas. Secināja, ka pieteikuma iesniedzējas identificētās personu grupas neatrodas salīdzināmos apstākļos.

3. Lietā Nr. 2013-17-01

Lietā apvienoti Rīgas apgabaltiesas un fiziskas personas pieteikumi par likuma “Par dzīvojamo telpu īri” (bija spēkā līdz 2021. gada 30. aprīlim) 8. panta pirmā teikuma atbilstību Satversmes 105. pantam. Turpmākajā lietas aprakstā tiks atspoguļoti tikai tie fakti, kas attiecas uz Rīgas apgabaltiesas iesniegto pieteikumu.

Apstrīdētā norma noteica – ja māja vai dzīvoklis pāriet citas juridiskās vai fiziskās personas īpašumā, jaunajam īpašniekam ir saistoši iepriekšējā īpašnieka noslēgtie dzīvojamās telpas īres līgumi.

Rīgas apgabaltiesa savā pieteikumā norādīja, ka tās tiesvedībā atrodas civillietā, kurā izskatāma prasītājas apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru noraidīta prasība par īres līguma izbeigšanu un izlikšanu no dzīvokļa. Paskaidroja, ka prasītājs kā kreditors pēc nenotikušas izsoles ieguva īpašumā dzīvokli, bet viņam nav iespējas īstenot savas īpašuma tiesības, jo iepriekšējais īpašnieks dzīvokli izīrējis, īres līgumu neierakstot zemesgrāmatā.

Rīgas apgabaltiesa pieteikumā norādīja, ka ierobežojums, kas liek jaunajam īpašniekam atzīt par saistošiem iepriekšējā īpašnieka noslēgtos īres līgumus, normatīvajā regulējumā iekļauts īrnieku interešu aizsardzībai namu denacionalizācijas kontekstā un ka šis leģitīmais mērķis ir zaudējis savu aktualitāti. Norādīja, ka šāds regulējums atļauj īpašniekiem, kuru īpašumus paredzēts izolēt piespiedu kārtā, slēgt fiktīvus darījumus un kavēt īpašuma ieguvēja ieviešanu valdījumā. Rīgas apgabaltiesas ieskatā par jaunajam īpašniekam saistošiem būtu atzīstami tikai tādi īres līgumi, kuri ir ierakstīti zemesgrāmatā.

Ar Satversmes tiesas 2014. gada 7. jūlija spriedumu likuma “Par dzīvojamo telpu īri” 8. panta pirmais teikums atzīts par atbilstošu Satversmes 105. pantam. Tiesa lietā vērtēja apstrīdētās normas konstitucionalitāti gadījumos, kad personas iegūst dzīvojamo māju vai dzīvokli piespiedu izolē, jo šādā veidā īpašumu bija ieguvis prasītājs Rīgas apgabaltiesas izskatīšanā esošajā civillietā. Tiesa atzina, ka apstrīdētā norma ierobežo to personu īpašuma tiesības, kuras ieguvušas dzīvojamo māju vai dzīvokli piespiedu izolē un ka ierobežojumam ir leģitīms mērķis. Atzina, ka nekustamā īpašuma iegāde izolē ir riska līgums Civillikuma 1597. panta izpratnē, un norādīja, ka izsolei raksturīgais riska elements jāņem vērā, vērtējot ierobežojuma atbilstību samērīguma principam. Norādīja, ka vienīgi zemesgrāmatā ierakstītu īres līgumu atzīšana par saistošiem jaunajam īpašniekam varētu radīt tiesiski mazāk aizsargātu īrnieku grupu, un atzina, ka nav konstatēti saudzējošāki līdzekļi, ar kuriem ierobežojuma leģitīmo mērķi varētu sasniegt vismaz tādā pašā kvalitātē. Nepiekrita pieteikumā norādītajam un arī vairāku pieaicināto ekspertu argumentam, ka piespiedu

izsoles dalībnieks nevar iegūt informāciju par atsavināmā īpašuma apgrūtinājumiem, ja tie nav ierakstīti zemesgrāmatā.

Informācijai – 2021. gada 1. maijā spēkā stājās Dzīvojamo telpu īres likums, kura 28. pants noteic, ka ar iepriekšējo izīrētāju noslēgtais dzīvojamās telpas īres līgums nekustamā īpašuma ieguvējam ir saistošs tikai tad, ja tas ir ierakstīts zemesgrāmatā.

4. Lieta Nr. 2011-16-01

Lietā izskatīts Rīgas apgabaltiesas pieteikums par Maksātnespējas likuma 62. 62. panta pirmās daļas un Civilprocesa likuma 363.² panta otrās daļas, ciktāl tās neparedz tiesības atbrīvot personas no depozīta iemaksas, atbilstību Satversmes 92. pantam.

Pieteikumā Rīgas apgabaltiesa norādīja, ka tās izskatīšanā ir civillietā, kurā vairākas fiziskas personas (kreditori) iesniegušas blakus sūdzību par pirmās instances tiesas lēmumu, ar kuru atstāts bez virzības viņu iesniegtais maksātnespējas procesa pieteikums par maksātnespējas procesa pasludināšanu juridiskai personai (pieteikuma iesniedzēju darba devējai). Norādīja, ka citās civillietās tiesa ir apmierinājusi katras personas atsevišķu prasību pret juridisko personu par darba samaksas piedziņu un visi spriedumi stājušies likumīgā spēkā, tomēr tos neesot bijis iespējams izpildīt ar piespiedu izpildes līdzekļiem. Ņemot vērā iepriekš minēto, personas iesniegušas tiesā juridiskas personas maksātnespējas pieteikumu, vienlaikus lūdzot tās atbrīvot no valsts nodevas un depozīta iemaksas, norādot, ka nav līdzekļu šādu izdevumu samaksai. Pirmās instances tiesa pieteikumu atstāja bez virzības, nosakot termiņu trūkumu novēršanai, tostarp depozīta iemaksu apliecinošā maksājuma uzdevuma iesniegšanai tiesā.

Rīgas apgabaltiesa savā pieteikumā norādīja, ka personām faktiski vispār ir liegta iespēja saņemt ar tiesas nolēmumu piespriesto darba samaksu, jo spriedumus nav bijis iespējams izpildīt ar piespiedu izpildes līdzekļiem, savukārt iespēja iesniegt maksātnespējas procesa pieteikumu attiecībā uz darba devēju ir liegta finanšu līdzekļu trūkuma dēļ.

Ar Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa spriedumu Maksātnespējas likuma 62. panta pirmā daļa un Civilprocesa likuma 363.² panta otrā daļa par maksātnespējas

procesa depozīta iemaksu atzītas par neatbilstošām Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, ciktāl tās attiecas uz darbiniekiem, kuru vienīgais tiesību aizsardzības līdzeklis ir darba devēja pasludināšana par maksātnespējīgu. Tiesa norādīja, ka pienākums iemaksāt depozītu, lai varētu iesniegt tiesā pieteikumu, atzīstams par ierobežojumu personas tiesībām uz brīvu pieeju tiesai. Secināja, ka šis ierobežojums noteikts, lai nodrošinātu efektīvu maksātnespējas procesa norisi, un tā leģitīmais mērķis ir citu cilvēku tiesību aizsardzība. Atzina, ka depozīta iemaksas noteikšana ir piemērots līdzeklis leģitīmā mērķa sasniegšanai. Konstatēja, ka likumdevēja izraudzītais risinājums nav atzīstams par saudzējošāko līdzekli pamattiesību ierobežošanai. Norādīja, ka likumdevējam bija jāparedz iespēja aizstāvēt savas tiesības taisnīgā tiesā arī personām, kurām nav finanšu līdzekļu depozīta iemaksai, un atsaucās uz faktu, ka darbinieki atzīstami par sociāli vājākām personām, kurām nepieciešama īpaša tiesiska aizsardzība.

Rīgas apgabaltiesas nolēmumi, kuru motīvu daļā ietverta atsauce uz Satversmi

Apkopojumā uzskaitīti tikai tādi Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas un Krimināllietu tiesas kolēģijas nolēmumi, kuru motīvu daļā tiesa pēc savas iniciatīvas atsaukusies uz kādu no Satversmes pantiem. Apkopojumā nav iekļauti nolēmumi, kuros uz Satversmi atsaukusies lietas dalībnieki, un nolēmumi, kuros tiesa uz Satversmi atsaukusies, tikai atreferējot lietas dalībnieku prasībās, sūdzībās, pieteikumos vai protestos izteiktos argumentus.

Civillietu tiesas kolēģija

1. Lieta Nr. C33310821. 2022. gada 15. februāra lēmums

Atbildētāja blakus sūdzība par pirmās instances tiesas lēmumu, ar kuru noraidīts pieteikums atcelt pagaidu aizsardzību pret vardarbību civillietā /A/ prasībā pret /B/ par atsevišķas aizgādības un saskarsmes tiesību izmantošanas kārtības noteikšanu un /B/ pretprasībā pret /A/ par atsevišķas aizgādības, saskarsmes tiesību izmantošanas kārtības un bērnu dzīvesvietas noteikšanu un uzturlīdzekļu piedziņu. Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka atbilstoši Satversmes 110. pantam jebkurā nolēmumā, kas tiek pieņemts attiecībā uz bērnu, prioritāri ir jāizvērtē bērna intereses un tiesas galvenais pienākums ir noskaidrot, kāda rīcība nolēmuma pieņemšanas brīdī ir atzīstama par vislabāko un atbilstošāko bērna interesēm.

2. Lieta Nr. C29323820, 2022. gada 8. februāra lēmums

Blakus sūdzība par pirmās instances tiesas lēmumu, ar kuru lietā izbeigta tiesvedība civillietā /A/ prasībā pret Ieslodzījuma vietu pārvaldi par morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu. Pirmās instances tiesa tiesvedību lietā izbeidza, secinot, ka lieta nav piekritīga vispārējās jurisdikcijas tiesai. Civillietu tiesas kolēģija norādīja uz Satversmes 92. panta pirmo teikumu, kurš noteic, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumīgās intereses taisnīgā tiesā, un lēmuma turpinājumā paskaidroja, kādi strīdi uzskatāmi par civiltiesiskiem un vispārējās jurisdikcijas tiesai piekritīgiem.

3. Lieta Nr. C29471216. 2022. gada 3. februāra lēmums

Atbildētājas /B/ pieteikums par procesuālā termiņa atjaunošanu blakus sūdzības iesniegšanai civillietā /A/ prasībā pret /B/, /C/, /D/, /E/ par telpu un zemes lietošanas kārtības noteikšanu un ierakstīšanu zemesgrāmatā un /B/, /C/, /D/, /E/ pretprasībā par pienākuma uzlikšanu ierakstīt zemesgrāmatā vienošanos par kopīpašuma lietošanas kārtības noteikšanu. Civillietu tiesas kolēģija atsaucās uz Satversmes 92. pantu, norādot, ka tajā nostiprinātās tiesības uz taisnīgu tiesu ir saistītas ar tiesiskas valsts principu, kura sastāvdaļa ir tiesiskā stabilitāte. Atsaucoties uz Satversmes tiesas 2002. gada 26. novembra spriedumu lietā Nr. 2002-09-01, norādīja, ka tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai kalpo arī konkrētu procesuālo darbību veikšanai noteiktie termiņi, kuru mērķis ir nodrošināt lietas atrisināšanu saprātīgā laika posmā un nodrošināt otras puses paļāvību, ka konflikta risinājums vēlāk netiks pārskatīts.

4. Lieta Nr. C33366121. 2022. gada 2. februāra spriedums

Prasītāja apelācijas sūdzība civillietā /A/ prasībā pret /B/ par goda un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu kaitējuma un morālā kaitējuma kompensāciju piedziņu. Civillietu tiesas kolēģija norādīja uz Satversmes 100. pantu, kurā nostiprinātas tiesības uz vārda brīvību, 116. pantu, kurā uzskaitīti tie Satversmes panti, kuros ietvertās pamattiesības atļauts ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību, kā arī 95. pantu, kurā noteikts, ka valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu. Analizēja, kā viedoklis nošķirams no ziņas.

5. Lieta Nr. C30726820. 2022. gada 2. februāra spriedums

Atbildētāja apelācijas sūdzība civillietā /SIA A/ prasībā pret /B/ par parāda piedziņu. Apelācijas sūdzībā atbildētājs apšaubīja pirmās instances tiesas objektivitāti. Civillietu tiesas kolēģija spriedumā atsaucās uz Satversmes 92. pantu un norādīja, ka viena no taisnīgas tiesas pazīmēm ir objektivitāte, kas atbilstoši doktrīnas atziņām balstās uz tiesas spēju izziņas procesā spriest tiesu bez aizspriedumiem un personīgās ieinteresētības. Izvērtējot pirmās instances tiesas rīcību, secināja, ka pirmās instances tiesa pusēm nodrošinājusi vienādas tiesības sniegt paskaidrojumus, tomēr atbildētājs paskaidrojumus nesniedza. Secināja – tas, ka atbildētājs savas tiesības nav izmantojis, neliecina par tiesas neobjektivitāti lietas izskatīšanā.

6. Lieta Nr. C29463017. 2022. gada 1. februāra lēmums

Atbildētājas blakus sūdzība par pirmās instances tiesas lēmumu, ar kuru atteikts atbildētāju atbrīvot no valsts nodevas samaksas par apelācijas sūdzības iesniegšanu SIA /A/ prasībā pret /B/ par parāda piedziņu. Civillietu tiesas kolēģija, atsaucoties uz Satversmes 92. pantu, pirmās instances tiesas lēmumu atcēla un samazināja valsts nodevas apmēru par apelācijas sūdzības iesniegšanu, lai neliegtu personai tiesības uz taisnīgu tiesu.

7. Lieta Nr. C33482520. 2022. gada 24. janvāra lēmums

Prasītājas pretapelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu civillietā /A/ prasībā pret /B/ atzīt dāvinājuma un aizdevuma līgumu par simulatīviem darījumiem pirkuma līguma aizsegšanai, atzīt līgumus par spēkā neesošiem un nostiprināt īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu. Pretapelācijas sūdzībā prasītāja lūdza daļēji atbrīvot no valsts nodevas samaksas par pretapelācijas sūdzības iesniegšanu. Civillietu tiesas kolēģijas tiesnesis prasītājas lūgumu apmierināja, norādot arī uz Satversmes 92. pantā nostiprinātajām tiesībām uz taisnīgu tiesu.

8. Lieta Nr. C33281319. 2022. gada 18. janvāra lēmums

Atbildētāju kasācijas sūdzība par Rīgas apgabaltiesas spriedumu civillietā /A/ prasībā pret /B/ un /C/ par izlikšanu no dzīvojamās telpas un /B/ un /C/ pretprasībā pret /A/ par īres līguma noslēgšanu. Iesniedzot kasācijas sūdzību, atbildētājas lūdza atbrīvot no drošības naudas samaksas par kasācijas sūdzības iesniegšanu, jo viņas atzītas par trūcīgām personām. Civillietu tiesas kolēģijas tiesnesis atbildētāju lūgumu apmierināja, norādot arī uz Satversmes 92. pantā nostiprinātajām tiesībām uz taisnīgu tiesu.

9. Lieta Nr. C68213620. 2022. gada 6. janvāra lēmums

Atbildētājas pieteikums par sprieduma izpildes sadalīšanu termiņos /A/ prasībā pret /B/ par parāda piedziņu. Civillietu tiesas kolēģija daļēji apmierināja pieteikumu par sprieduma izpildes sadalīšanu termiņos, atsaucoties uz Satversmes 109. pantu, kurā nostiprinātas tiesības uz sociālo nodrošinājumu, un norādot – ja sprieduma izpilde

netiktu sadalīta termiņos, pastāvētu iespēja, ka atbildētāja zaudētu viņai piederošos nekustamos īpašumus.

10. Lieta Nr. C30784712. 2021. gada 21. decembra lēmums

Atbildētājas kasācijas sūdzība par Rīgas apgabaltiesas spriedumu, ar kuru daļēji apmierināta /SIA A/ prasība pret /B/ par parāda piedziņu. Kasācijas sūdzībai pievienots lūgums par atbrīvošanu no drošības naudas samaksas par kasācijas sūdzības iesniegšanu. Civillietu tiesas kolēģijas tiesnesis, atsaucoties uz Satversmes 92. pantā nostiprinātajām tiesībām uz taisnīgu tiesu, apmierināja atbildētājas lūgumu un atbrīvoja viņu no drošības naudas samaksas.

11. Lieta Nr. C30549521. 2021. gada 17. decembra spriedums

Prasītāja apelācijas sūdzība /A/ prasībā pret Rīgas pilsētas pašvaldību par uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā un vidējās izpeļņas par darba piespiedu kavējumu piedziņu. Lietā pastāvēja strīds par to, vai Rīgas pilsētas pašvaldība bija atzīstama par prasītāja darba devēju. Civillietu tiesas kolēģija, atsaucoties uz Satversmes 58. pantu, spriedumā norādīja, ka pašvaldības ir valsts pārvaldes sastāvdaļa, kas ietilpst izpildvaras atzarā kopējā valsts pārvaldes sistēmā. Secināja, ka darba līgumu prasītājs bija noslēdzis ar pašvaldības izpilddirekciju, kas ir pašvaldības iestāde, kura atzīstama par darba tiesisko attiecību subjektu un līdz ar to arī prasītāja darba devēju.

12. Lieta Nr. C30559620. 2021. gada 16. decembra lēmums

Prasītājas kasācijas sūdzība par Rīgas apgabaltiesas spriedumu, ar kuru izbeigta tiesvedība /A/ prasībā pret Rīgas domi par pienākuma uzlikšanu nosūtīt privatizācijas paziņojumu un īres tiesisko attiecību atzīšanu. Kasācijas sūdzībai pievienots lūgums atbrīvot prasītāju no drošības naudas samaksas par kasācijas sūdzības iesniegšanu. Civillietu tiesas kolēģijas tiesnesis, atsaucoties uz Satversmes 92. pantā nostiprinātajām tiesībām uz taisnīgu tiesu un norādot uz lietā esošajiem pierādījumiem par viņas materiālo stāvokli, apmierinājis prasītājas lūgumu un atbrīvojis viņu no drošības naudas samaksas.

13. Lieta Nr. C68290621. 2021. gada 7. decembra lēmums

Atbildētāja blakus sūdzība par pirmās instances tiesas lēmumu, ar kuru noraidīts atbildētāja pieteikums par procesuālā termiņa atjaunošanu apelācijas sūdzības iesniegšanai dzīvokļu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības /A/ vienkāršotās procedūras prasībā pret /B/ par parāda piedziņu. Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka Satversmes 92. pantā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu ir saistītas ar tiesiskas valsts principu, kura sastāvdaļa ir tiesiskā stabilitāte. Norādīja, ka tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai kalpo arī konkrētu procesuālo darbību veikšanai noteiktie procesuālie termiņi. Atbildētāja blakus sūdzību noraidīja.

14. Lieta Nr. C30434016. 2021. gada 25. novembra lēmums

Atbildētāja pieteikums par lietas izskatīšanu daļā sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem civillietā /A/ prasībā pret /B/ par kopīpašuma izbeigšanu un /B/ pretprasībā pret /A/ par kopīpašuma izbeigšanu. Atbildētājs norādīja, ka papildspriedums, ar kuru no viņa par labu prasītājam piedzīti ar lietas vešanu saistītie izdevumi, taisīts uz cita sprieduma pamata, kuru Senāts atcēlis. Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka Satversmes 92. pants un likuma "Par tiesu varu" 3. panta otrā daļa garantē personai tiesības uz tiesību un likumisko interešu aizstāvību taisnīgā tiesā, nosaka līdzīgas tiesības un pienākumus visā tiesas procesā, ievērojot taisnīguma prasības. Atbildētāja pieteikumu apmierināja.

15. Lieta Nr. C30436519. 2021. gada 16. novembra lēmums

Lēmums par atbildētājas pieteikto noraidījumu Civillietu tiesas kolēģijas tiesnešiem SIA /A/ vienkāršotās procedūras prasībā pret /B/ par naudas piedziņu. Pieteikumā par noraidījumu atbildētāja norādīja, ka tiesneši nav objektīvi, vairākkārt bez pamata mainījušies tiesas sastāvs un tiesneši lietu "saskaņoti un shēmoti virzījuši ar citām civillietām", kuru dalībniece ir atbildētāja. Civillietu tiesas kolēģija norādīja uz Satversmes 83. pantu, kurā noteikts, ka tiesneši ir neatkarīgi un vienīgi likumam pakļauti. Norādīja, ka tiesnesim lietas izspriešanā jāievēro vienīgi likums un tiesnesim nav saistošs procesa dalībnieka viedoklis par to, kā vērtējami lietā esošie pierādījumi. Atbildētājas pieteikto noraidījumu nepieņēma.

16. Lieta Nr. C30457521. 2021. gada 11. novembra lēmums

Atbildētāja /B/ blakus sūdzība par pirmās instances tiesas lēmumu, ar kuru noraidīts atbildētāja lūgums par pilnīgu vai daļēju atbrīvošanu no valsts nodevas samaksas par apelācijas sūdzības iesniegšanu civillietā SIA /A/ prasībā pret /B/, /C/, /D/, /E/, /F/, /G/ par īres līguma izbeigšanu un izlikšanu no dzīvojamās telpas bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas. Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka Civilprocesa likuma 43. panta ceturtajā daļā ir noteikts, ka tiesa vai tiesnesis, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji atbrīvo to no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos. Norādīja, ka likumdevējs pašai personai ir devis iespēju pierādīt, ka sava mantiskā stāvokļa dēļ nespēj izmantot Satversmē paredzēto pieeju tiesai. Izvērtēja lietā esošos pierādījumus par atbildētāja mantisko stāvokli un secināja – ja viņš netiks daļēji atbrīvots no valsts nodevas samaksas, sava mantiskā stāvokļa dēļ nevarēs pilnvērtīgi realizēt Satversmē garantētās tiesības uz tiesu.

17. Lieta Nr. C29253918. 2021. gada 9. novembra lēmums

Atbildētājas /C/ kasācijas sūdzība par Rīgas apgabaltiesas spriedumu, ar kuru apmierināta /A/ un /B/ prasība pret /C/, /D/, /E/, /F/ un /G/ par izlikšanu no dzīvojamajām telpām. Kasācijas sūdzībai pievienots lūgums par atbrīvošanu no drošības naudas samaksas. Lūgums pamatots ar apstākli, ka /A/ ir pasludināts maksātnespējas process. Civillietu tiesas kolēģijas tiesnese norādīja, ka likumdevējs ir paredzējis iespēju pilnīgi vai daļēji atbrīvot personu no drošības naudas ar mērķi nekavēt personai īstenot Satversmes 92. pantā noteiktās tiesības uz tiesu gadījumos, kad personas materiālais stāvoklis ir tāds, kas liedz valsts nodevu nomaksāt likumā noteiktajā apmērā. Apmierināja atbildētājas lūgumu un atbrīvoja viņu no drošības naudas samaksas par kasācijas sūdzības iesniegšanu.

18. Lieta Nr. C30487419. 2021. gada 9. novembra spriedums

Civillietā /A/ prasībā pret /B/ par laulības šķiršanu, bērnu dzīvesvietas noteikšanu, kopīgās mantas sadali un uzturlīdzekļu piedziņu un /B/ preprasībā pret /A/ par bērnu dzīvesvietas un saskarsmes tiesības izmantošanas kārtības noteikšanu. Atbildētājs apelācijas sūdzībā norādīja – lai viņš varētu pienācīgi realizēt savas tiesības bērnu dzīvesvietas noteikšanā, arī izvēlēties mājokli, pirmās instances tiesai spriedumā bija jānorāda konkrēts mājoklis, kurā turpmāk dzīvos prasītāja ar bērniem. Civillietu tiesas

kolēģija šo atbildētāja argumentu atzina par nepamatotu un norādīja, ka konkrētas prasītājas dzīvesvietas noteikšana spriedumā ierobežotu prasītājas un arī bērnu tiesības, tostarp Satversmes 97. pantā nostiprinātās tiesības brīvi pārvietoties un izvēlēties dzīvesvietu.

19. Lieta Nr. C29421119. 2021. gada 28. oktobra spriedums

Atbildētājas apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru apmierināta SIA /A/ prasība pret /B/ par parāda piedziņu. Prasītājs paskaidrojumos par atbildētājas apelācijas sūdzību norādīja, ka apelācijas instances tiesā lieta skatāma tikai attiecībā uz Komerclikumā noteiktā termiņa piemērošanu, jo citus iebildumus atbildētāja nav izvirzījusi. Civillietu tiesas kolēģija, atsaucoties uz Satversmes tiesas spriedumu, norādīja, ka no Satversmes 1. pantā ietvertā taisnīguma principa izriet, ka tiesas spriešanas uzdevums ir atrast patiesu un taisnīgu lietas risinājumu, citiem vārdiem sakot, tiesas darba rezultātam bez šaubām ir jābūt “taisnīgam spriedumam”.

20. Lieta Nr. C68323019. 2021. gada 21. oktobra lēmums

Civillietā /A/ un /B/ prasībā pret /C/ par pienākuma uzlikšanu nodrošināt pamatpakalpojumus un morālā kaitējuma piedziņu un /C/ preprasībā pret /A/ un /B/ par īres līguma izbeigšanu un izlikšanu no dzīvojamās telpas. Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka tiesības uz dzīvesvietu ir pamattiesības, kuru garantē Satversme un Eiropas Cilvēktiesību un Pamatbrīvību Konvencija. Secināja, ka likuma “Par dzīvojamo telpu īri” 283. panta pirmajā daļā nostiprinātā garantija uz citas līdzvērtīgas dzīvojamās telpas ierādīšanu nav formāla, bet ir pamatnosacījums personas izlikšanai.

21. Lieta Nr. C33405620. 2021. gada 18. oktobra lēmums

Civillietā SIA /A/ un /B/ prasībā pret /C/ par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un atlīdzības piedziņu. Ar pirmās instances tiesas spriedumu atzītas par nepatiesām ziņas, kuras atbildētājs izplatījis sociālās saziņas vietnē *Facebook*, un atbildētājam uzlikts pienākums šīs ziņas atsaukt, kā arī no atbildētāja /B/ labā piedzīta kaitējuma kompensācija. Atbildētājs par pirmās instances tiesas spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, norādot, ka viņa izplatītā informācija uzskatāma par viedokli. Civillietu tiesas kolēģija norādīja uz Satversmes 95. pantu, kurš noteic, ka valsts aizsargā cilvēka godu un cieņu, 100. pantu, kurā nostiprinātas tiesības uz vārda

brīvību, kas sevī ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus, kā arī uz 116. pantu, kurš noteic, ka Satversmes 100. pantā noteiktās tiesības var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību. Nepiekrita atbildētāja argumentam, ka viņš paudis savu personisko viedokli un prasību apmierināja.

22. Lieta Nr. C30628517. 2021. gada 30. septembra lēmums

Atbildētāja kasācijas sūdzība par Civillietu tiesas kolēģijas spriedumu, ar kuru apmierināta /A/ prasība pret /B/ par parāda piedziņu. Vienlaikus ar kasācijas sūdzību iesniegts pieteikums par atbildētāja atbrīvošanu no drošības naudas samaksas par kasācijas sūdzības iesniegšanu. Civillietu tiesas kolēģijas tiesnese, izvērtējusi lietā un publiskajos reģistros pieejamās ziņas par atbildētāja mantisko stāvokli, secināja, ka, neatbrīvojot atbildētāju no drošības naudas samaksas, tiktu ierobežotas Satversmes 92. pantā garantētās tiesības uz tiesu.

23. Lieta Nr. C33619021. 2021. gada 23. septembra lēmums

Singapūras Republikas sabiedrības /A/ blakus sūdzība par pirmās instances tiesas lēmumu, ar kuru atstāta bez virzības /A/ prasība pret SIA /B/ par kompensācijas piedziņu. Civillietu tiesas kolēģija secināja, ka pirmās instances tiesa lietā nepamatoti paplašinājusi kompensācijas pieteikuma pirmstiesas izskatīšanas kārtību, tādā veidā nepamatoti ierobežojot personai tiesības uz piekļuvi tiesai, kas garantētas Satversmes 92. pantā.

24. Lieta Nr. C30369320. 2021. gada 22. septembra lēmums

/A/, kurš rīkojas kopā ar aizgādni /B/, apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru noraidīta /A/ prasība pret Saeimu un Tieslietu ministriju par morālā kaitējuma kompensāciju. Prasības pieteikumā prasītājs bija norādījis, ka nepareizas diagnostikas un ārstēšanas dēļ viņš “no bāreņa sagatavots par homoseksuālu”. Tāpat norādījis, ka aizliegums noslēgt laulību starp viendzimuma personām pārkāpj viņa kā invalīda tiesības. Prasītāja ieskatā par viņam nodarīto kaitējumu atbildīga Tieslietu ministrija, jo nav nodrošinājusi atbilstošu psiholoģisko palīdzību psihiatriskajās slimnīcās un bērnunamos. Saeima norādīta kā atbildētāja, jo

tai atbilstoši prasītāja viedoklim jānosaka tāds normatīvais regulējums, kas dotu tiesības reģistrēt viendzimuma pāru laulību. Ar Civillietu tiesas kolēģijas lēmumu tiesvedība daļā par morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu no Saeimas izbeigta, prasība daļā par morālā kaitējuma kompensācijas piedziņu no Tieslietu ministrijas noraidīta. Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka atbilstoši Satversmes 64. pantam likumdošanas tiesības pieder Saeimai, kā arī tautai Satversmē paredzētajā kārtībā un apmēros. Secināja, ka personai nav tiesību prasīt kaitējuma atlīdzinājumu par tādiem apstākļiem un to radītajām sekām, ko likumdevējs ir izvēlējis noteikt ar normatīvo tiesību aktu palīdzību. Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka Satversmes 92. panta pirmais teikums negarantē personai tiesības uz jebkura tai subjektīvi svarīga jautājuma izšķiršanu tiesā un ka personām, kuras vēlas izmantot Satversmes 92. pantā noteiktās tiesības, ir jāpakļaujas arī Civilprocesa likumam.

25. Lieta Nr. C29424420. 2021. gada 22. septembra lēmums

Rīgas bāriņtiesas apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru daļēji apmierināta Rīgas bāriņtiesas prasība pret /A/ un /B/ ar trešo personu /C/ par aizgādības tiesību atņemšanu. Ar pirmās instances tiesas spriedumu nepilngadīgā /C/ aizgādības tiesības atņemtas viņa tēvam /B/, prasība noraidīta daļā par nepilngadīgā /C/ aizgādības tiesību atņemšanu viņa mātei /A/. Rīgas bāriņtiesa spriedumu pārsūdzēja daļā, ar kuru noraidīta prasība par nepilngadīgā /C/ aizgādības atņemšanu viņa mātei /A/. Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka Satversmes 110. pants noteic, ka valsts aizsargā bērna tiesības. Secināja, ka nepilngadīgā /C/ aizgādības tiesību atņemšana arī viņa mātei /A/ atbilst bērna vislabākajām interesēm, un Rīgas bāriņtiesas prasību apmierināja.

26. Lieta Nr. C29424420. 2021. gada 16. septembra lēmums

Lēmums par prasītāja pieteikto noraidījumu Civillietu tiesas kolēģijas sastāvam civillietā /A/ prasībā pret SIA /B/ un SIA /C/ par īres līguma ierakstīšanu zemesgrāmatā, izīrētāja rīcības atzīšanu par prettiesisku, zaudējumu un morālā kaitējuma piedziņu un SIA /B/ pretprasībā /A/ par īres līguma atzīšanu par spēkā neesošu. Noraidījumu tiesas sastāvam prasītājs pamatoja ar faktu, ka tiesa lietu nozīmēja izskatīšanai rakstveida procesā bez viņa piekrišanas un viņam nav informācijas, vai tiesa ir apmierinājusi viņa pieteikto lūgumu par liecinieku

uzaicināšanu. Prasītāja ieskatā lietu nav iespējams objektīvi izskatīt bez liecinieku nopratināšanas. Civillietu tiesas kolēģija norādīja uz Satversmes 83. pantu, kurš noteic, ka tiesneši ir neatkarīgi un vienīgi likumam padoti. Secināja, ka atbildētāja subjektīvs uzskats, ka lietu nevar izskatīt bez liecinieku nopratināšanas, nav pietiekams pamats, lai tiesas sastāvs pieņemtu noraidījumu.

27. Lieta Nr. C33407221. 2021. gada 8. septembra lēmums

Prasītāja blakus sūdzība par pirmās instances tiesas lēmumu, ar kuru daļēji apmierināts prasītāja pieteikums par pagaidu saskarsmes tiesību kārtību /A/ prasībā pret /B/ par saskarsmes tiesību izmantošanas kārtības noteikšanu un /B/ pretprasībā par saskarsmes tiesības izmantošanas kārtības noteikšanu. Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka Satversmes 110. pantā paredzētais valsts pienākums aizsargāt bērnu tiesības ir precizēts Bērnu tiesību aizsardzības likumā, kura 6. panta pirmajā daļā noteikts, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Atzina, ka pirmās instances tiesa bija pieņēmusi lietas apstākļiem atbilstošu lēmumu, un tikai blakus sūdzībā ir norādīti tādi argumenti, kas ir par pamatu apelācijas instances tiesai grozīt lēmumu daļā par pagaidu saskarsmes tiesību izmantošanas kārtības noteikšanu.

28. Lieta Nr. C68193920. 2021. gada 31. augusta lēmums

Atbildētāja apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru daļēji apmierināta /A/ vienkāršotās procedūras prasība pret /B/ par zaudējumu piedziņu. Viens no apelācijas sūdzībā izteiktajiem argumentiem bija, ka atbildētājam nav paziņots par to, ka lieta pirmās instances tiesā bija noteikta izskatīšanai tiesas sēdē. Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka Satversmes 92. pantā noteiktās tiesības uz taisnīgu tiesu sevī ietver taisnīgu lietas izskatīšanu – personas informēšanu par lietas iztiesāšanu tajā tiesvedībā, kas skar viņa intereses. Iepazīstoties ar Tiesu informācijas sistēmā esošo informāciju, Civillietu tiesas kolēģija secināja, ka pavēste par tiesas sēdi atbildētājam izsniegta pēc tiesas sēdes. Pirmās instances tiesas spriedumu atcēla un nodeva lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā.

29. Lieta Nr. C30441519. 2021. gada 24. maija spriedums

Atbildētāju apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru apmierināta SIA /A/ prasība pret /B/ un /C/ par apsaimniekošanas maksas un komunālo pakalpojumu maksājumu parāda piedziņu. Prasītāja lietā iesniedza pieteikumu par advokāta izdevumu segšanu, jo lietu apelācijas instances tiesā prasītājas vārdā veda zvērināta advokāte. Atbildētājas lūdza šo prasījumu noraidīt, norādot, ka tas nav pamatots un samērīgs. Norādīja, ka prasītāja šādu prasību varēja celt un lietu vest pati, jo ir profesionāla dzīvojamo māju apsaimniekotāja un prasība ir celta tās saimnieciskās darbības ietvaros. Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka tiesības uz advokāta palīdzību ir ietvertas Satversmes 92. pantā, kas garantē tiesības uz taisnīgu tiesu. Prasību apmierināja daļēji un proporcionāli apmierināto prasījumu apmēram piedzina no atbildētājām prasītājas labā arī ar lietas vešanu saistītos izdevumus, tostarp izdevumus par advokāta palīdzību.

30. Lieta Nr. C68312919. 2021. gada 18. maija lēmums

Ar Civillietu tiesas kolēģijas tiesneša lēmumu uzskatīta par neiesniegtu un atdota iesniedzējai pretapelācijas sūdzība AS /A/ prasībā pret /B/ par parāda, kompensācijas, izdevumu un nokavējuma procentu piedziņu. Atbildētāja iesniedza pieteikumu par procesuālā termiņa atjaunošanu pretapelācijas sūdzības iesniegšanai. Norādīja, ka ir 76 gadus veca un pretapelācijas sūdzību aizmirsa parakstīt. Ar Civillietu tiesas kolēģijas lēmumu pieteikums apmierināts. Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka Satversmes 92. pants paredz, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā un nepamatota tiesību aizskārums gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Secināja, ka, procesuālo termiņu neatjaunojot, atbildētājai būtu liegta pieeja tiesai savu interešu aizstāvībai.

31. Lieta Nr. C30751019. 2021. gada 22. aprīļa lēmums

Civillietā ārvalstīs reģistrētas sabiedrības /A/ prasībā pret SIA /B/ par pienākuma uzlikšanu un SIA /B/ preprasībā pret sabiedrību /A/ par dalībnieka izslēgšanu un kapitāla daļu iegūšanu. Civillietu tiesas kolēģija norādīja, ka dalībnieka izslēgšana no sabiedrības ar ierobežotu atbildību Komerclikuma 195. panta kārtībā būtībā nozīmē Satversmes 105. pantā noteikto tiesību uz īpašumu ierobežojumu, tādēļ šis tiesību institūts izmantojams tikai izņēmuma gadījumos. Atzina, ka apstākļi, kas minēti

pretprasībā, nav pietiekami, lai atzītu, ka dalībnieks būtiski kaitē sabiedrības interesēm un arī nepārtrauc to darīt pēc tam, kad no sabiedrības saņemts rakstveida brīdinājums.

Krimināllietu tiesas kolēģija

1. Lieta Nr. 11089017220. 2022. gada 17. februāra lēmums

Apsūdzētā /A/ apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru viņš atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 253. panta pirmajā daļā. Apelācijas sūdzībā apsūdzētais norādīja uz argumentācijas trūkumu pirmās instances tiesas spriedumā. Krimināllietu tiesas kolēģija, atsaucoties uz Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta spriedumu lietā Nr. 2017-16-01, norādīja, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma neizriet tiesas pienākums sniegt detalizētu atbildi uz katru sūdzības iesniedzēja argumentu. Tomēr no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietošās tiesību uz taisnīgu tiesu garantijas liek motivēt nolēmumu tā, lai gan apelācijas sūdzības iesniedzējs, gan sabiedrība varētu saprast, kā tiesa pieņēmusi tieši tādu un ne citādu lēmumu, tādējādi apliecinot arī to, ka persona ir uzklausīta un tiesas lēmums nav balstīts uz patvaļīgiem un subjektīviem motīviem.

2. Lieta Nr. 11816014315. 2021. gada 29. novembra lēmums

Apsūdzētā /A/ apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru viņš atzīts par vainīgu Krimināllikuma 195.¹ panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Apelācijas sūdzībā apsūdzētais norādīja uz argumentācijas trūkumu pirmās instances tiesas spriedumā. Krimināllietu tiesas kolēģija, atsaucoties uz Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta spriedumu lietā Nr. 2017-16-01, norādīja, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma neizriet tiesas pienākums sniegt detalizētu atbildi uz katru sūdzības iesniedzēja argumentu. Tomēr no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietošās tiesību uz taisnīgu tiesu garantijas liek motivēt nolēmumu tā, lai gan apelācijas sūdzības iesniedzējs, gan sabiedrība varētu saprast, kā tiesa pieņēmusi tieši tādu un ne citādu lēmumu, tādējādi apliecinot arī to, ka persona ir uzklausīta un tiesas lēmums nav balstīts uz patvaļīgiem un subjektīviem motīviem.

3. Lieta Nr. 11088093419. 2021. gada 25. novembra lēmums

Apsūdzētā /A/ apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru viņš atzīts par vainīgu Krimināllikuma 116. pantā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā. Krimināllietu tiesas kolēģija norādīja, ka Satversmes 93. pants nosaka, ka “ikviena tiesības uz dzīvību aizsargā likums”, vienādi garantējot jebkura cilvēka dzīvības aizsardzību neatkarīgi no viņa dzīvotspējas, vecuma, izglītības, nodarbes un citiem faktoriem.

4. Lieta Nr. 11096119918. 2021. gada 1. novembra lēmums

Apsūdzēto /A/ un /B/ apelācijas sūdzības par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru /A/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 160. panta sestajā daļā, un /B/ atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 315. pantā. No apsūdzētā /A/ valsts labā piedzīta kaitējuma kompensācija 1505 *euro* un procesuālie izdevumi 3740 *euro* un 95 *euro*, cietušā /C/ labā piedzīta morālā kaitējuma kompensācija 5000 *euro*. Krimināllietu tiesas kolēģija norādīja, ka Satversmes 92. pants ikvienam garantē tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā. Secināja, ka pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka cietušā pārstāves pieteiktā kaitējuma kompensācija 5000 *euro* ir atbilstošs atlīdzinājums par cietušajam nodarīto morālo aizskārumu, tomēr norādīja, ka cietušajam ir izmaksāta valsts kompensācija 1505 *euro*. Ievērojot minēto, norādīja, ka no apsūdzētā /A/ cietušā /C/ labā piedzenama kaitējuma kompensācija 3495 *euro*.

5. Lieta Nr. 11094023912. 2021. gada 9. septembra spriedums

Apsūdzētā /A/ un viņa aizstāves apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru viņš atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 193. panta ceturtajā daļā. Krimināllietu tiesas kolēģija norādīja, ka, vērtējot apsūdzētā tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, tiesas kolēģija ņem vērā Satversmes 92. pantā, Kriminālprocesa likuma 14. pantā, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta pirmajā daļā noteikto, jo atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksei krimināllietās izskatīšanas termiņš tiek rēķināts nevis no brīža, kad lieta nonāk tiesā, bet jau no

izmeklēšanas stadijas pirmstiesas kriminālprocesā. Secināja, ka apsūdzētā tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā ir tikušas aizskartas.

6. Lieta Nr. 11088067716. 2021. gada 8. septembra spriedums

Apsūdzētā /A/ un viņa aizstāvja apelācijas sūdzības par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru /A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 231. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. No apsūdzētā par labu valstij piedzīta Juridiskās palīdzības administrācijas cietušajam izmaksātā valsts kompensācija 925 *euro*, par labu cietušajam /B/ piedzīta materiālā kaitējuma kompensācija 148,76 *euro* un morālā kaitējuma kompensācija 2075 *euro*, par labu cietušajam SIA /C/ piedzīta materiālā kaitējuma kompensācija 804,59 *euro*. Krimināllietu tiesas kolēģija norādīja, ka Satversmes 92. pantā noteikts, ka nepamatota tiesību aizskārums gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu. Secināja, ka pirmās instances tiesa pareizi izlēmusi par lietā pieteiktajām kaitējuma kompensācijām.

7. Lieta Nr. 11095010020. 2021. gada 7. septembra lēmums

Apsūdzētā /A/ aizstāvja apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru /A/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 221.² panta trešajā daļā (2020. gada 11. jūnija likuma redakcijā, kas stājās spēkā 2020. gada 6. jūlijā) paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Krimināllietu tiesas kolēģija norādīja, ka ar nodokļu nemaksāšanu tiek apdraudētas iedzīvotāju intereses no budžeta finansējamo valsts un pašvaldību funkciju izpildē, jo sevišķi Satversmes 110.–112. pantos nostiprinātās iedzīvotāju tiesības un intereses uz sociālo nodrošinājumu vecuma, darbnespējas, bezdarba un citos likumos noteiktajos gadījumos, valsts palīdzību bērniem invalīdiem, bērniem, kas palikuši bez vecāku gādības vai cietuši no varmācības, uz valsts garantēto pamatizglītību, vidējo izglītību un medicīniskās palīdzības minimumu. Pirmās instances tiesas spriedumu atstāja negrozītu.

8. Lieta Nr. 11520088219. 2021. gada 24. maija lēmums

Apsūdzētā /A/ un viņa aizstāves apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru /A/ atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 262. panta pirmajā daļā un 312. panta otrajā daļā. Izpildot apsūdzētā apelācijas sūdzībā ietvertu lūgumu, Krimināllietu tiesas kolēģija no Rīgas

Centrālcietuma izprasīja ziņas par apsūdzētā veselības stāvokli. Novērtējusi saņemtās ziņas, tiesa secināja, ka apsūdzētā veselības stāvoklis nav liedzis viņam izdarīt noziedzīgus nodarījumus un nav šķērslis, lai apsūdzētais atrastos apcietinājumā, kur viņam tiks nodrošināta medicīniskā palīdzība saskaņā ar Satversmes 111. pantu, Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 22., 22.¹ panta nosacījumiem un Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija noteikumiem Nr. 276 „Apcietināto un notiesāto personu veselības aprūpes īstenošanas kārtība”.

9. Lieta Nr. 11088119817. 2021. gada 5. februāra spriedums

Apsūdzētā /A/ un viņa aizstāvja apelācijas sūdzība un prokurores apelācijas protests par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru /A/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 159. panta pirmajā daļā, 160. panta otrajā daļā un 117. panta 2., 6., 8. punktā. Krimināllietu tiesas kolēģija norādīja, ka /A/ izdarītajai slepkavībai ir ļoti augsta kaitīguma pakāpe, jo noziegums vērsts pret cilvēka dzīvības interesi, apdraudot cilvēka svarīgāko vērtību, t.i., personas tiesības uz dzīvību, ko aizsargā Satversmes 93. pants.

10. Lieta Nr. 11351019718. 2020. gada 20. oktobra spriedums

Apsūdzētā /A/ aizstāvja apelācijas sūdzība par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru /A/ atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 253. panta pirmajā daļā, un atzīts par nevainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 15. panta ceturtajā daļā un 253.¹ panta pirmajā daļā. Krimināllietu tiesas kolēģija secināja, ka apsūdzībā norādītajā nodarījuma aprakstā nav minētas, kādas konkrēti izdarītas darbības, kas noteic noziedzīga nodarījuma juridisko kvalifikāciju pēc Krimināllikuma 15. panta ceturtais daļas, 253.¹ panta pirmās daļas, tiek inkriminētas. Norādīja, ka Satversmes 89. pantā noteikts, ka valsts atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības saskaņā ar šo Satversmi, likumiem un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem. Norādīja, ka tiesības uz taisnīgu tiesu kā kriminālprocesa pamatprincips ir nostiprinātas arī Kriminālprocesa likuma 15. pantā. Apsūdzēto /A/ atzina par nevainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 15. panta ceturtajā daļā, 253.¹ panta pirmajā daļā, un šajā daļā attaisnoja.

11. Lieta Nr. 16870002613. 2020. gada 13. oktobra spriedums

Apsūdzētā /A/ un viņa aizstāves apelācijas sūdzības par pirmās instances tiesas spriedumu, ar kuru /A/ atzīts par vainīgu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas paredzēti Krimināllikuma 320. panta trešajā daļā un Krimināllikuma 233. panta otrajā daļā, un apsūdzētā /B/ atzīta par vainīgu Krimināllikuma 20. panta ceturtajā daļā un 320. panta trešajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Krimināllietu tiesas kolēģija norādīja, ka Satversmes 92. pantā ir noteikts, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Tiesības uz taisnīgu tiesu nozīmē arī lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā. Norādīja, ka arī Kriminālprocesa likuma 14. panta pirmā daļa noteic, ka ikvienam ir tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, tas ir, bez neattaisnotas novilcināšanas. Konstatēja, ka konkrētais kriminālprocess ilgst jau vairāk nekā septiņus gadus, lai arī nav apjomīgs un sarežģīts. Konstatēja, ka kriminālprocess ir ieildzis un tas nav saistīts ar apsūdzēto attieksmi pret pienākumu pildīšanu, bet ar ilgstošu pirmstiesas izmeklēšanu un lietas iztiesāšanu pirmās instances tiesā, mainoties tiesas sastāviem, līdz ar to ir pārkāpts Kriminālprocesa likuma 14. panta pirmajā daļā norādītais pamatprincips.

Izmantotie nolēmumi:

1. Satversmes tiesas 2012. gada 20. aprīļa spriedums lietā Nr. 2011-16-01;
2. Satversmes tiesas 2014. gada 7. jūlija spriedums lietā Nr. 2013-17-01;
3. Satversmes tiesas 2020. gada 16. jūlija spriedums lietā Nr. 2020-05-01;
4. Satversmes tiesas 2020. gada 28. septembra spriedums lietā Nr. 2019-37-0103;
5. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 22. aprīļa lēmums civillietā Nr. C30751019;
6. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 18. maija lēmums civillietā Nr. C68312919;
7. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 24. maija spriedums civillietā Nr. C30441519;
8. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 31. augusta lēmums civillietā Nr. C68193920;
9. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 8. septembra lēmums civillietā Nr. C33407221;
10. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 16. septembra lēmums civillietā Nr. C29424420;
11. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 22. septembra lēmums civillietā Nr. C29424420;
12. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 22. septembra lēmums civillietā Nr. C30369320;
13. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 23. septembra lēmums civillietā Nr. C33619021;
14. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 30. septembra lēmums civillietā Nr. C30628517;
15. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 18. oktobra lēmums civillietā Nr. C33405620;
16. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 21. oktobra lēmums civillietā Nr. C68323019;
17. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 28. oktobra spriedums civillietā Nr. C29421119;
18. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 9. novembra spriedums civillietā Nr. C30487419;
19. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 9. novembra lēmums civillietā Nr. C29253918;
20. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 11. novembra lēmums civillietā Nr. C30457521;
21. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 16. novembra lēmums civillietā Nr. C30436519;
22. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 25. novembra lēmums civillietā Nr. C30434016;
23. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 7. decembra lēmums civillietā Nr. C68290621;
24. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 16. decembra lēmums civillietā Nr. C30559620;
25. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 17. decembra spriedums civillietā Nr. C30549521;
26. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 21. decembra lēmums civillietā Nr. C30784712;
27. Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 6. janvāra lēmums civillietā Nr. C68213620;
28. Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 18. janvāra lēmums civillietā Nr. C33281319;
29. Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 24. janvāra lēmums civillietā Nr. C33482520;
30. Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 1. februāra lēmums civillietā Nr. C29463017;
31. Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 2. februāra spriedums civillietā Nr. C30726820;
32. Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 2. februāra spriedums civillietā Nr. C33366121;

33. Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 3. februāra lēmums civillietā Nr. C29471216;
34. Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 8. februāra lēmums civillietā Nr. C29323820;
35. Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 15. februāra lēmums civillietā Nr. C33310821;
36. Rīgas apgabaltiesas 2020. gada 13. oktobra spriedums krimināllietā Nr. 16870002613;
37. Rīgas apgabaltiesas 2020. gada 20. oktobra spriedums krimināllietā Nr. 11351019718;
38. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 5. februāra spriedums krimināllietā Nr. 11088119817;
39. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 24. maija lēmums krimināllietā Nr. 11520088219;
40. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 7. septembra lēmums krimināllietā Nr. 11095010020;
41. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 8. septembra spriedums krimināllietā Nr. 11088067716;
42. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 9. septembra spriedums krimināllietā Nr. 11094023912;
43. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 1. novembra lēmums krimināllietā Nr. 11096119918;
44. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 25. novembra lēmums krimināllietā Nr. 11088093419;
45. Rīgas apgabaltiesas 2021. gada 29. novembra lēmums krimināllietā Nr. 11816014315;
46. Rīgas apgabaltiesas 2022. gada 17. februāra lēmums krimināllietā Nr. 11089017220.